herpy

PILEGIFTFRØER

Amazonian Poison Frog

Ranitomeya ventrimaculata

Ranitomeya ventrimaculata er en lille, dagaktiv pilegiftfrø på under 18 mm fra regnskoven i det østlige Ecuador, det nordøstlige Peru og det sydøstlige Colombia. I snæver forstand er den sort med tynde lyserøde striber og blågråt netmønster på ben og bug. Navnet har i årtier dækket andre arter i hobbyen, så det er vigtigt at vide, hvad dyrene faktisk er.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates ventrimaculatus; Dendrobates minutus ventrimaculatus; Dendrobates duellmani; Ranitomeya duellmani* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15-17 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**1-4**
Larvetid	**60-80 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Færdigfoder og andre haletudser**
Yngelpleje	**Bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Hele slægten Ranitomeya står på CITES liste II, så handel over EU's grænser kræver CITES-tilladelser. Køb kun dyr, der kan dokumenteres som opdrættede, og gem papirerne. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og er derfor ikke angivet.

Om arten

Ranitomeya ventrimaculata er en af de mindste pilegiftfrøer. Voksne dyr bliver højst omkring 17-18 mm fra snude til kloak, og hunnerne er større end hannerne. Slægtens arter måler typisk fra omkring 15 mm.

I snæver forstand er frøen sort med tynde lyserøde til rødlige striber: en midt ned ad ryggen og en på hver side, som løber gennem øjnene og mødes på snudespidsen. Mellem striberne danner den sorte grundfarve et U, der vender bunden mod snuden. Bug, flanker og ben har et fint, blågråt til gråt netmønster på sort, og struben er lyserød, i det mindste fortil. Nogle bestande ved Río Nanay og Río Momón nær Iquitos mangler midterstriben, og enkelte dyr fra Ecuador har brede, røde striber og ligner *R. reticulata* til forveksling. Artsnavnet betyder "plettet bug".

Navnet har en rodet historie. Arten blev beskrevet i 1935 af Shreve som underarten *Dendrobates minutus ventrimaculatus* fra Sarayacu i Ecuador. I mange år blev navnet brugt om helt andre frøer, nemlig dem, der i dag hedder *R. variabilis* og *R. amazonica*, og det er derfor, så mange dyr i hobbyen har heddet "ventrimaculata". En lokalitetsform som 'Borja Ridge' sælges i dag som *R. variabilis*. Først i 2011 blev det klart, at typeeksemplarerne svarer til den art, der i 1999 var blevet beskrevet som *Dendrobates duellmani*, og det navn er nu et synonym. Den nærmeste slægtning er *R. reticulata*, og grænsen mellem de to arter er stadig ikke afklaret.

Køber du dyr under navnet *R. ventrimaculata*, så bed om lokalitet og opdrætspapirer, og regn med, at de kan være *R. variabilis* eller *R. amazonica*. Hold aldrig dyr af forskellig oprindelse sammen, og hold dem adskilt fra andre Ranitomeya, fordi arterne kan krydse sig.

Hudgift: Pilegiftfrøer danner ikke selv deres gift. Vilde dyr har alkaloider i huden, og de stammer fra små leddyr i føden, formentlig mider. Giften regnes for forholdsvis svag. Opdrættede dyr, der lever af bananfluer og springhaler, mangler giften eller har meget lidt af den. Feltet er derfor sat til mild for vilde dyr og ingen i fangenskab. Håndtér ikke frøerne, vask hænder efter arbejde i terrariet, og rør ikke ved øjne og mund bagefter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Udbredelse og levested

Ranitomeya ventrimaculata lever i Amazonas' regnskove i det østlige Ecuador (provinserne Napo, Orellana, Pastaza og Sucumbíos), i Loreto i det nordøstlige Peru og i departementet Amazonas i det sydøstlige Colombia. Den kendes bl.a. fra Yasuní Nationalpark, Tiputini og Tamshiyacu-Tahuayo.

Ældre angivelser fra Brasilien og Fransk Guyana bygger på den gamle, brede brug af navnet og drejer sig om frøer, der i dag regnes til *R. variabilis*. De to lande er derfor ikke med på kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** Ecuador, Peru og Colombia.

LEVESTED

Ranitomeya ventrimaculata lever i uberørt primær regnskov med et dybt løvlag og lav til middeltæt undervækst, i omkring 200-500 meters højde. Frøen søger mest føde i løvet på skovbunden og klatrer kun af og til op ad træstammer, op til en meter over jorden. Den forekommer tyndt: i Ecuador har man set en til tre frøer om dagen.

Hvor arten findes, er der få eller ingen bromelier på skovbunden, men store bromelier oppe i kronerne. Hanner er fundet med to-tre haletudser på ryggen nede på skovbunden, så æggene lægges formentlig i løvlaget, men hverken æg eller de steder, hvor haletudserne sættes af, er fundet. Klimaet er varmt og fugtigt hele året; egentlige målinger fra levestederne findes ikke.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Arten i snæver forstand er næsten ukendt i terrarier, og der findes ingen pasningserfaringer, der gælder netop den. Tallene her er de samme som for de andre små Ranitomeya.

Et par eller en trio kan holdes i et terrarie på 40 × 40 × 40 cm; 30 × 30 × 45 cm er nok til 2-3 små Ranitomeya, med ca. 4 liter ekstra plads for hvert ekstra dyr. Da arten mest lever på skovbunden, er en stor bundflade med et tykt lag visne blade vigtigere end højden.

Indret med drænlag, en fugtig bund og rigeligt med løv. Giv grove grene, slyngplanter, bromelier og mos, og plant tæt, så frøerne har skjul. Filmdåser med lidt vand kan stå i stedet for bromelier som ynglesteder. Hold kun én lokalitetsform i terrariet, og start med mindst fire unger for at være sikker på begge køn. Terrariet skal have luftskifte, men ikke så meget, at fugten falder.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Hold terrariet på 21-26 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Tallene gælder de små Ranitomeya generelt: de tåler omkring 18-27 °C og må aldrig komme over 29 °C. Angivelserne svinger, og for slægten anbefales også 25-28 °C om dagen med fald til stuetemperatur om natten; det ligger i den varme ende, og små terrarier bliver hurtigt for varme om sommeren.

Ekstra varme er sjældent nødvendig, for lyset til planterne giver ofte nok. Stil aldrig terrariet i direkte sollys eller i et vindue, hvor glasset hurtigt kan overophede dyrene. Der er ingen kendt kølig hvileperiode.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal være 70-100 %: tæt på 100 % morgen og aften og 70-75 % midt på dagen. Små pilegiftfrøer kan klare kortvarigt fald til 50 %, hvis de har rent vand at sidde i, men det er en nødløsning.

Sprøjt dagligt, gerne morgen og aften, eller brug et tåge- eller regnanlæg. Brug osmosevand eller regnvand. Lad bladene tørre lidt op mellem sprøjtningerne, og sørg for luftskifte, så der ikke dannes mug. Bliver det for tørt, bliver frøerne sløve og går i skjul.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Giv frøerne en lav vandskål eller et lille vandparti med 1-2 cm vand, så den mindste frø kan sidde med hoved og overkrop over vandet; de små pilegiftfrøer svømmer dårligt. Vandpartier med pumpe er ikke nødvendige og bliver hurtigt beskidte, hvis pumpen går i stå.

Bromeliernes bladkar og filmdåserne er lige så vigtige, fordi de kan bruges til æg og haletudser. Brug osmosevand, regnvand eller afkloreret postevand, skift vandet jævnligt, og brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler i terrariet, for frøerne optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Frøerne er dagaktive og lever i skovens skygge. Lyset er først og fremmest til planterne: 12-14 timer om dagen med LED-lys er almindeligt. Det er ikke dokumenteret, at *Ranitomeya ventrimaculata* har brug for UVB, og pilegiftfrøer klarer sig normalt uden. Vælger du alligevel en svag UVB-kilde, så sørg for tæt beplantning og skygge. Lyset må ikke varme terrariet op.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Ranitomeya ventrimaculata er så lille, at den kun kan tage små foderdyr: springhaler, flyveløse bananfluer (*Drosophila melanogaster*), små tropiske bænkebidere og nyklækkede fårekyllinger. Store voksne kan tage *D. hydei*. Bladlus og andet vildt foder af passende størrelse kan også bruges, men danske myrer kan ikke. I naturen lever de små pilegiftfrøer af myrer, mider og andre små leddyr.

Frøerne er ofte sky og derfor svære at fodre. Angivelserne svinger fra daglig fodring af både unger og voksne til tre-fire gange om ugen til voksne; unger skal under alle omstændigheder fodres dagligt. Giv så meget, at det er spist op til næste fodring. Støv foderdyrene med kalk ved hver fodring og med et vitamintilskud en til to gange om ugen, og følg producentens anvisning, fordi for meget af visse vitaminer kan skade. Hold egne kulturer af bananfluer og springhaler, så forsyningen er stabil.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Ranitomeya ventrimaculata er dagaktiv og lever mest i løvet på skovbunden. Hannerne kalder med en hurtig summen. Små Ranitomeya er ofte sky, men i et tæt beplantet terrarie ser man typisk mere til dem. De holdes parvis eller i trio med en han og to hunner. Er der flere hanner i et for lille terrarie, kan de slås om reviret; fjern et dyr, der jager de andre.

Frøerne bør ikke håndteres. Huden er tynd og sart, og rester af sæbe, creme og salte fra hænderne kan skade dem. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en gennemsigtig bøtte.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større og ofte rundere end hannerne, og kun hannerne kalder, men kønsbestemmelse af de små Ranitomeya er generelt svær. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten; ældre angivelser på omkring seks måneder gælder formentlig de arter, der tidligere gik under navnet. Den nemmeste vej til et par er at starte med mindst fire unger og lade dem finde sammen.

PARRING

Avl af arten i snæver forstand er ikke beskrevet. Hos de små Ranitomeya er der ingen egentlig amplexus: hannen kalder på hunnen, som følger ham rundt i terrariet og nusser og skubber ham hen til et egnet æglægningssted. Ser du frøer, der ligner amplexus, er det typisk to dyr af samme køn, der kæmper om revir. Giv frøerne bromelier eller filmdåser med rent vand, stabil varme og høj luftfugtighed. En periode med lidt mindre sprøjtning efterfulgt af kraftig sprøjtning kan sætte gang i ynglen.

ÆG OG HALETUDSER

Hvor og hvor mange æg arten lægger, er ikke dokumenteret. Den nærmeste slægtning, *R. reticulata*, lægger 1-4 æg i løvlaget, og det er også det tal, boksen viser. Ældre angivelser på 4-8 æg på blade under vandoverfladen handler om de arter, der tidligere gik under navnet.

I naturen bærer hannen en til tre haletudser ad gangen. I terrariet bør hver haletudse have sit eget vand, fordi haletudserne hos de små Ranitomeya er kannibaler. Opfostr dem på fint haletudsefoder, knust tørfoder til akvariefisk eller små bidder af regnorm, hold vandet rent, og skift det jævnligt.

METAMORFOSE

Klæktid og larvetid er ikke dokumenteret for arten. Hos de små Ranitomeya klækker æggene typisk efter 10-14 dage, og haletudserne bruger 60-80 dage på metamorfosen; det er tallet i boksen. Ældre angivelser på 12-16 dage til klækning handler om de arter, der tidligere gik under navnet.

Når forbenene kommer frem, skal haletudsen kunne komme op af vandet: læg et stykke kork på vandet, eller stil bægeret skråt. Flyt den lille frø til et fugtigt opdrætsterrarie, når halen er næsten optaget.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er meget små. Giv dem springhaler og de mindste bananfluer, og gå efterhånden over til lidt større foderdyr. Opdrætsterrariet indrettes som de voksnes med planter, løv, skjul og en lav vandskål, og temperaturen holdes stabil. Fodr dagligt, og støv foderet let med kalk og vitaminer. Vækst og alderen, hvor ungerne kan flyttes til de voksne, er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Pilegiftfrøer er følsomme over for varme, tørke og dårlig hygiejne. De vigtigste fejl er:

- For varmt eller for tørt terrarie. Frøerne bliver sløve, taber sig og mister farve.
- Beskidt vand i haletudsebeholderne, som giver svampe og sygdom.
- Foder uden vitamin- og mineraltilskud, som giver knogleproblemer og svage unger.
- Nye dyr, der bringer smitte med sig. Hold nyindkøbte frøer i karantæne en periode.

En sund frø har hel hud uden sår eller røde, irriterede områder, især omkring kloakken og på indersiden af bagbenene, og en tydeligt rund mave. Tegn på sygdom er hyppige hudskifter, en oppustet krop, sløvhed eller uro, manglende appetit og mat, tør hud. Isolér et sygt dyr, og søg hurtigt en dyrlæge med forstand på padder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.